

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ
ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ИНГЛИЗ ТИЛШУНОСЛИГИ КАФЕДРАСИ**

**ТИЛШУНОС ОЛИМА МУҲАББАТ АБДУЛЛАЕВА –
ФОНЕТИКА ВА ФОНОЛОГИЯ ИЛМИНИНГ ЕТУК
МУТАХАССИСИ**

**мавзусидаги Университет миқёсидаги ОНЛАЙН
илмий-амалий анжумани материаллари
ТЎПЛАМИ**

BUKHARA STATE UNIVERSITY

30-oktabr 2020-yil

OUR KNOWLEDGE IS A BIG SUCCESS IN LIFE

Department Eng

SOAT 10:00

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI XORIJIY TILLAR FAKULTETI INGLIZ TILSHUNOSLIGI KAFEDRASI

"Tilshunos olima Muhabbat Abdullayeva - fonetika va fonologiya ilmining yetuk mutaxassisi"

UNIVERSITET ILMIY-AMALIY ONLAYN ANJUMANI

KAFEDRA OLIMASI M.Q.ABDULLAYEVA TAVALLUDINING 80 YILLIGIGA BAG'ISHLANDI

QAYSI TILLARDA O'ZBEK, RUS, INGLIZ

Manzil: Buxoro davlat universiteti, Buxoro shahar M.Iqbol ko'chasi 11-uy.

БУХОРО – 2020

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ
ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ИНГЛИЗ ТИЛШУНОСЛИГИ КАФЕДРАСИ**

**ТИЛШУНОС ОЛИМА МУҲАББАТ АБДУЛЛАЕВА –
ФОНЕТИКА ВА ФОНОЛОГИЯ ИЛМИНИНГ ЕТУК
МУТАХАССИСИ**

**мавзусидаги Университет миқёсидаги ОНЛАЙН
илмий-амалий анжумани материаллари
ТЎПЛАМИ**

БУХОРО – 2020

Тилшунос олима Муҳаббат Абдуллаева – фонетика ва фонология илмининг етук мутахассиси: мақола ва тезислар тўплами, тўпловчи ва нашрга тайёрловчи: М.А.Шукурова, О.И.Жумаева, И.И.Акрамов; Бухоро; “Дурдона” нашриёти, 2020 йил, 273 бет.

Тўпламда республикамиз олимлари, катта илмий ходим-изланувчилари ва мустақил изланувчиларининг хорижий тилларда ўқув ва бадий адабиётлар, электрон дарсликлар, ихтисослаштирилган расмлар билан безатилган газеталар ва журналларни яратиш ҳамда чоп этиш самарадорлигини ошириш, ёшларда чет тилни эгаллаш даражаларининг Европа тизими (CEFR)ни ўрганишнинг ўрни, ёшларга чет тилини ўргатишнинг психологик аспекти, чет тилини ўрганишда тил хусусиятларининг аҳамияти ва муаммолари, тил ва маданиятлараро коммуникация методлари, тилшунослик ва адабиётшунослик масалалари, услубшунос олимларнинг илғор тажрибаларининг роли каби масалалар талқинига бағишланган мақолалари ўз ифодасини топган. Тўпламда тил муаммолари билан қизиқувчи илмий ходимлар, катта илмий-ходим изланувчилар, мустақил тадқиқотчи-изланувчилар, магистрантлар ва ўқувчилар фойдаланишлари мумкин.

Таҳрир хайъати:

Проф. О.Х.Хамидов, и.ф.ф.д. (PhD), доц. О.С.Қахҳоров, проф. М.Қ.Бақоева, проф. Д.С.Ўраева, ф.ф.д. М.М.Жўраева, масъул муҳаррир ф.ф.н., доц. З.И.Расулов, масъул котиба М.А.Шукурова

Тўпловчи ва нашрга тайёрловчи:

Инглиз тилшунослиги кафедраси ўқитувчилари: М.А.Шукурова,
О.И.Жумаева, И.И.Акрамов;

Тақризчилар:

Филология фанлари номзоди, доцент М.Ҳ.Алимова
Филология фанлари номзоди, доцент Н.Б.Бакаев
Филология фанлари номзоди, доцент З.Б.Тошев

Тўплам БухДУ Хорижий тиллар факультети кенгашида муҳокама қилинган ва нашрга тавсия қилинган (2020 йил 29 октябрдаги 3-сонли баённома)

The list of used literature:

1. The state educational standard and curriculum of general secondary education, the general edition of the publishing and printing concern "Sharq", Tashkent, 1999.
2. Abdumalikov R., Yunusov T.T. and others. "Development of physical education in Uzbekistan", methodical recommendation. T., O'zDJTI nash, 1992.
3. www.ziyonet.uz
4. www.arxiv.uz

ИНГЛИЗ ТИЛИДА «HEAD» СЎЗИНИНГ ЛУҒАВИЙ МАЪНОЛАРИ

Нарзуллаева Фируза Олимовна
БухДУ инглиз тилишунослиги кафедраси мустақил изланувчи

Инглиз тилида «Head» сўзининг луғавий маънолари деярли барча сўз туркумларида мавжуд.

Noun

1. Киши ёки ҳайвоннинг бўйнига боғланган, юз ва миёни ўз ичига олган қисми: He stuck his head out the window to see who was calling.
2. Бирор бир нарсани бошқарадиган ёки устидан ҳокимлик қиладиган одам: the various heads of the major oil companies will meet next week in Mexico city.
3. Бирор бир кишининг миёси: Try to calculate the sum of these numbers in your head.
4. Математика, тижорат ёки инвестиция каби бирор бир нарсани яхши қилиш қобилияти: The youngest son really has a head for the business and will probably be the president of the company after his father retires.
5. Киши, одам: The wedding party is going to cost us about \$15 per head.
6. Бирор бир буюмнинг нарсани уришга ишлатиладиган қисми ёки урилиши керак бўлган жой ёки қолганига қараганда каттароқ бўлган қисми: The head of the hammer was so loose that it fell off when I hacked up the handle; I caught my toe on the head of a nail that was sticking up out of the floor.
7. Бирор бир нарсанинг боши, олди ёки усти: You will see the date at the head of the page; She looked up and saw a man standing quietly at the head of stairs.
8. Оқ ёки сариқ рангли йиринг йиғилган, тери устидаги яра: Don't scrape the head off your pimples because they'll get infected.
9. Дарё ёки оқар сувнинг боши ёки чашмаси: The explorers tracked the bear back toward the head of the stream.
10. Ўсимликнинг барглари, гули ёки меваси ўсадиган устки (бошга ўхшаш) қисми: I bought a head of cabbage.

11. Пивони идишга қуйганда пайдо бўладиган қичкина кўпиклар катлами: Did you see the head on that glass of beer? It was really sick.

12. Тахминан киши ёки ҳайвон бошининг ўлчами билан тенг бўлган, узунлик ўлчамининг бирлиги: The horse won the race by a head; He is a taller than his little sister.

13. Heads - танганинг киши боши тасвирланган томонини номлаш йўли.

14. Магнитофоннинг товушларни ёзиб оладиган кичик, металлдан бўлган қисми: Clean the head periodically to be sure that you will get high quality sound reproduction.

15. Бирор бир идиш билан ўралган пар ёки сувнинг босими: Boiling water will build up quite a head of steam if you keep it tightly covered.

16. Одатда фермада ундан озиқ-овқат маҳсулоти қилиш учун боқиладиган уй ҳайвони: I have about 50 head of cattle that I want to sell at the market today.

17. Кема ёки сув ости кемасидаги ҳожатхона: the head in our area of the ship was very small and smelled bad.

Adj.

18. Энг баланд лавозимдаги ёки унвондаги киши: I'd like you to meet our head salesperson.

Verb.

19. Қандайдир йўналишда сайёҳат қилмоқ ёки ҳаракатланмоқ: Our ship was heading straight into the storm.

20. Бирор бир киши ёки нарсани қандайдир йўналишда ҳаракатлантирмоқ: Could you head the boat toward those islands?

21. Аниқ натижа томон ҳаракатланмоқ: Your company is heading for big financial problems.

22. Тўпни бош билан урмоқ, айниқса футболда: He headed the ball past goalie and into the net.

23. Бирор бир нарсанинг бошида бўлмоқ, одатда рўйхатда ёки қоғозда: Football heads the list of the most popular sports among boys between the ages of 12 and 20.

24. Бир гуруҳ одамларнинг энг бошида юрмоқ ёки саёҳат қилмоқ: The procession was headed by various government officials.

25. Етакчи, биринчи бўлмоқ: I was at the head of the class.

26. Кеманинг бурун қисми: Head to sea - оқимга қарши.

27. Ётоқнинг ёстик қўядиган қисми.

28. Копқоқ.

29. Михнинг теппа қисми.

30. Касалликнинг авж олган пайти.

31. Соф руда, концентрат (сифатли).

32. Фойда.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Абдуазизов, А. Тилшуносликка кириш. II қисм. Лексикология ва семасиология. Грамматика. - Т., 1999.
2. Бегматов, Э. Ҳозирги ўзбек адабий тилининг лексик қатламлари. - Т., 1985.
3. Неъматов, Х., Бегматов, Э., Расулов, Р. Лексик микросистема ва унинг тадқиқ методикаси. (Систем лексикалогия тезислари). У.Т.А, 1989, №6.
4. Рахматуллаев, Ш. Ўзбек тилининг изоҳли фразеологик луғати. - Т., 1978.
5. An English - Uzbek Dictionary of selected words with explanations in English and Uzbek. - Т., 2004.

ЎЗБЕК ТИЛИДАГИ НУТҚИЙ ФАОЛИЯТ ФЕЪЛЛАРИНИНГ ЎЗARO СИНОНИМИК АЛОҚАЛАРИ

Зияева Дилноза Анваровна

Бухоро давлат тиббиёт институти мустақил изланувчи

Ушбу тақдим этилаётган мақолада биз ўзбек тилидаги *айтмоқ*, *демоқ*, *гапирмоқ*, *гаплашмоқ*, *сўзламоқ* ва *сўзлашмоқ* каби нутқий фаолият феълларининг семантик тузилишини ташкил қилувчи лексик - семантик вариантларининг таҳлиллари қуйидагича:

I. Гапирмоқ - сўзламоқ

1. Гапирмоқ 1) *Огзаки равишда фикр баён этмоқ, сўзламоқ, айтмоқ.*

М: Овқат пайтида Ҳадича қишлоқда бўлиб ўтган ҳамма ходисалар ҳақида гапириб берди.

Син: **Сўзламоқ 1)** *Огзаки равишда фикр баён этмоқ, сўзламоқ, айтмоқ.* М: Ғуломжон қишлоқда бўлган воқеаларни оқизмай-томизмай сўзлаб берди.

II. Гапирмоқ 1) *Огзаки равишда фикр баён этмоқ, сўзламоқ, айтмоқ.*

М: Уйнаб гапирсанг кам уйлаб гапир. Яхши топиб гапирар ёмон қошиб гапирар.

Синоним: **Сўзламоқ 1)** *Огзаки равишда фикр баён этмоқ, сўзламоқ, айтмоқ.*

М: Оз сўзла, кўп тингла. Кўп билган оз сўзлар, оз сўзласа ҳам соз сўзлар.

III. Гапирмоқ 1) *нутқ сўзламоқ.* М: Мана мажлис очик, ким гапиради?

Синоним: **Сўзламоқ 1a)** *нутқ қилмоқ, гапирмоқ.*

М: Маърузачи бир соат сўзлади.

II. Гапирмоқ, - айтмоқ

I. Гапирмоқ 1) *Огзаки равишда фикр, мулоҳаза баён этмоқ, сўзламоқ, айтмоқ.*

М: Яхши топиб гапирар ёмон қошиб гапирар.

Синоним: **Айтмоқ 1)** *фикрни мақсадни огзаки баён қилмоқ, тушунтирмоқ, гапирмоқ, демоқ.*

М: Айтишларига қараганда (кўра). Бетга айтганнинг захри йўқ.

МУНДАРИЖА

Жўраева М.М. Устозга эҳтиром!.....	4
Алимова М.Х. Устознинг нурли йўли.....	7
Ҳайдаров А.А. Меҳрибон устоз, моҳир педагог.....	9
Расулов З.И. Табаррук излардан бориб.....	11
Бахидова Ф.С. Камтарин ва фидоий инсон.....	13
Hasanova D. Memory.....	15
Vokhidova N.N. Memory.....	15
Bekjanova Sh. Memory.....	15

I-ШЎБА: ЗАМОНАВИЙ ТИЛШУНОСЛИКДА КОГНИТОЛОГИЯ ВА ЛИНГВОМАДАНИЯТ

Жўраева М.М. Тилшуносликда тил ва маданиятнинг аҳамияти.....	16
Ҳайдаров А.А. Ёзув билан боғлиқ услубий хусусиятлар.....	19
Jumayeva O.I. Language is a means of cognition and communication.....	23
Majidova Z.M., Barnoeva M. Grammatical categories and grammatical forms of English.....	25
Khayrullayeva N.N. Economic metaphors in English newspapers.....	27
Рўзиева Н.Х. Хушмуомалалик категорияси ва унинг замонавий тилшуносликда асосий тадқиқ йўналишлари.....	29
Ochilova M.R. Cyberlexicography is one of new spheres of Linguistics.....	32
Наврүзова Н.Х. Товуш такрорининг услубий вазифаси.....	34
Салихова Н.Н. Ўзбек тилида ундов сўзларнинг ўрни.....	38
Шукурова М.А. Лингвистическая природа социально-этической лексики.....	40
Бахидова Ф.С. Искусство конверсии: язык, слова в котором меняют смысл из-за переключения ударения.....	42
Qosimova N.F., Rabiyeva M.G'. Тилда эвфемизмларнинг ишлатилиши ва улар билан боғлиқ тушунчалар хусусида.....	47
Рахматова М.М., Курбонова М. Лисоний тафаккурнинг аксиологик ифодаси.....	50
Ablullayev Sh.Dj., Sadriddinova D.H. Promotion of the Uzbek language abroad through our athletes.....	53
Нарзуллаева Ф.О. Инглиз тилида «head» сўзининг луғавий маънолари.....	55
Зияева Д.А. Ўзбек тилидаги нутқий фаолият феълларининг ўзаро синонимик алоқалари.....	57
Djumayeva N. Dj. Magical clothes in English folklore.....	60
Bobobekova J.O. Discursive essay and its characteristic features in the English language.....	62